

۵۸۵۳۰/۱۹۴۰۶

۱۴۰۰/۲/۲۶

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

بسمه تعالی

“با صلوات بر محمد و آل محمد”

جناب آقای دکتر قالیباف

رئیس محترم مجلس شورای اسلامی

لایحه "تصویب مقاوله نامه حق تشکل و مذاکره دسته جمعی مورخ ۱۹۴۹ (۱۳۲۸) (شماره ۹۸)" که به پیشنهاد وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در جلسه ۱۴۰۰/۲/۸ هیئت وزیران به تصویب رسیده است، برای انجام تشریفات قانونی به پیوست تقدیم می شود.

حسن روحانی
رئیس جمهور

نفاذ ۲-۱۵

تأیید نهایی	کنترل ۱۵۸۰۰۶۰۸	تنظیم متن

۱۴۰۰/۲/۱۲

رونوشت: دفتر رئیس جمهور، دفتر معاون اول رئیس جمهور، شورای نگهبان، معاونت حقوقی رئیس جمهور، معاونت امور مجلس رئیس جمهور، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، وزارت امور خارجه، دبیرخانه شورای اطلاع رسانی دولت و دفتر هیئت دولت.

۵۸۵۳/۱۹۴۶

۱۴۰۲/۲۹

بسمه تعالی

مقدمه توجیهی:

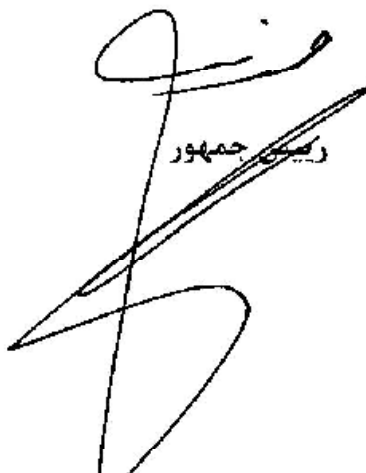
با عنایت به عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در سازمان بین‌المللی کار و ضرورت الحاق کشور به مقاوله‌نامه‌هایی که ساختارهای قانونی و اجرایی برای اجرای آنها وجود دارد و با عنایت به اهمیت مقاوله‌نامه‌های مذکور به عنوان یکی از اسناد بنیادین حقوق و مقررات بین‌المللی کار، لایحه زیر در راستای تضمین و حمایت کافی از کارگران در برابر اقدامات تبعیض‌آمیز ضد اتحادیه‌ای مربوط به اشتغال خود و تشکل‌های کارگری و کارفرمایی در مقابل اقدامات مداخله‌گرانه در تأسیس، فعالیت یا اداره جلسات خود توسط یکدیگر یا عوامل یا اعضای خود، برای انجام تشریفات قانونی تقدیم می‌شود:

"لایحه تصویب مقاوله نامه حق تشکل و مذاکره دسته‌جمعی

مورخ ۱۹۴۹ (۱۳۲۸) (شماره ۹۸)"

ماده واحده- لایحه تصویب مقاوله‌نامه حق تشکل و مذاکره دسته‌جمعی مورخ ۱۹۴۹ (۱۳۲۸) (شماره ۹۸)، مشتمل بر یک مقدمه و شانزده ماده به شرح پیوست تصویب و اجازه تسلیم اسناد آن داده می‌شود.

تبصره- وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی مسئولیت اجرای این قانون را بر عهده دارد و مکلف است آیین‌نامه اجرایی آن را ظرف شش ماه پس از تصویب این قانون، تهیه و برای تصویب به هیئت وزیران تقدیم نماید. وزارت مذکور موظف است پیش نویس لوایح مورد نیاز در اجرای این قانون را تهیه و برای تصویب به مراجع ذی‌ربط تقدیم نماید.

رئیس جمهور

وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی

وزیر امور خارجه

مقاوله نامه حق تشکل و مذاکره دسته جمعی مورخ ۱۹۴۹ (۱۳۲۸) (شماره ۹۸)

مقدمه

فراهمایی (کنفرانس) عمومی سازمان بین‌المللی کار، که به دعوت هیئت مدیره دفتر بین‌المللی کار در ژنو منعقد شد و سی و دومین نشست خود را در ۸ ژوئن ۱۹۴۹ (۱۸ خرداد ۱۳۲۸) برگزار کرد، و با تصمیم‌گیری درباره تصویب برخی پیشنهادهای مربوط به اجرای اصول حق تشکل و مذاکره دسته جمعی که چهارمین موضوع دستورکار اجلاس می‌باشد، و با تصمیم به این‌که این پیشنهادهای باید در قالب مقاوله‌نامه‌ای بین‌المللی تدوین شود، مقاوله‌نامه زیر را که با عنوان مقاوله‌نامه حق تشکل و مذاکره دسته جمعی، مورخ ۱۹۴۹ (۱۳۲۸) خوانده می‌شود، در روز اول جولای سال یکهزار و نهصد و چهل و نه (۱۰ تیر ۱۳۲۸) تصویب می‌کند:

ماده ۱

۱- کارگران در برابر اقدامات تبعیض ضد اتحادیه‌های مربوط به اشتغال خود، از حمایت کافی برخوردار خواهند بود.
۲- این حمایت‌ها به‌طور خاص‌تر با توجه به اقداماتی که برای موارد زیر در نظر گرفته می‌شود، اجرا خواهد شد:
الف) مشروط نمودن اشتغال کارگر به این‌که او نباید عضو اتحادیه‌ای شود یا این‌که باید از عضویت در اتحادیه صنفی صرف‌نظر کند؛
ب) فراهم آوردن موجبات اخراج کارگر یا هرگونه نطمه زدن به او به‌علت عضویت در اتحادیه یا به‌دلیل عضویت در فعالیت‌های اتحادیه‌ای در خارج از ساعات‌های کاری یا، در صورت موافقت کارفرما، در ساعات کاری.

ماده ۲

۱- تشکل‌های کارگری و کارفرمایی در مقابل هرگونه اقدام مداخله‌گرانه در تأسیس، فعالیت یا اداره تشکیلات خود توسط یکدیگر یا عوامل یا اعضای خود، از حمایت کافی برخوردار باشند.
۲- به‌ویژه اقداماتی که به‌منظور ترغیب ایجاد تشکل‌های کارگری تحت تسلط کارفرمایان یا سازمان‌های کارفرمایی طراحی شده یا با هدف حمایت از تشکل‌های کارگری از طریق ابزارهای مالی و سایر ابزارها انجام می‌شوند و مقصود از آنها قرار دادن این‌گونه تشکل‌های تحت کنترل کارفرمایان یا تشکل‌های کارفرمایی باشد، طبق این ماده مصداق اقدامات مداخله‌گرانه تلقی خواهند شد.

ماده ۳

به‌منظور تضمین احترام به حق تشکل که در مواد پیشین تعریف شده است، ساز و کار مناسب با شرایط ملی، در صورت لزوم ایجاد خواهد شد.

دفتر هیئت دولت

ماده ۴

به منظور تشویق و ترغیب توسعه و استفاده کامل از ساز و کار مذاکره داوطلبانه میان کارفرمایان یا تشکل‌های کارفرمایی و تشکل‌های کارگری یا هدف تنظیم قیود و شرایط اشتغال از طریق پیمان‌های دسته جمعی، در صورت لزوم اقدامات مناسب با شرایط ملی اتخاذ خواهد شد.

ماده ۵

- ۱- میزان اعمال تضمین‌های پیش‌بینی شده در این مقاله‌نامه در مورد نیروهای مسلح و پلیس توسط قوانین یا مقررات ملی تعیین خواهد شد.
- ۲- طبق اصول مقرر در بند (۸) ماده (۱۹) اساسنامه سازمان بین‌المللی کار، تصویب این مقاله‌نامه توسط هر عضوی چنین تلقی نخواهد شد که بر هرگونه قانون، حکم و عرف موجود یا توافقی که به موجب آن اعضای نیروهای مسلح یا پلیس از هرگونه حق مقرر در این مقاله‌نامه بهره‌مند می‌باشند، تأثیر خواهد گذاشت.

ماده ۶

این مقاله‌نامه به موقعیت مستخدمان بخش عمومی شاغل در اداره دولتی نمی‌پردازد و به‌گونه‌ای تفسیر نخواهد شد که به‌هیچ وجه به حقوق یا موقعیت آنها خدشه وارد کند.

ماده ۷

استاد تصویب رسمی این مقاله‌نامه به‌منظور ثبت به مدیرکل دفتر بین‌المللی کار ارسال خواهد شد.

ماده ۸

- ۱- این مقاله‌نامه فقط برای آن دسته از اعضای سازمان بین‌المللی کار الزام‌آور خواهد بود که استاد تصویب آنها نزد مدیرکل ثبت شده باشد.
- ۲- این مقاله‌نامه (۱۲) ماه پس از تاریخی که در آن استاد تصویب دو عضو نزد مدیرکل ثبت شده باشد، لازم‌الاجرا خواهد شد.
- ۳- پس از مهلت فوق، این مقاله‌نامه برای هر کشور عضو دوازده ماه پس از تاریخی که سند تصویب آنها ثبت شده باشد، لازم‌الاجرا خواهد شد.

ماده ۹

- ۱- اعلامیه‌های ارسال شده به مدیرکل سازمان بین‌المللی کار طبق بند (۲) ماده (۳۵) اساسنامه سازمان بین‌المللی کار موارد زیر را مشخص خواهد کرد:
الف) سرزمین‌هایی که در مورد آنها عضو مربوط تعهد می‌کند مفاد این مقاله‌نامه را بدون تغییر اعمال کند.

دفتر هیئت دولت

ب) سرزمین‌هایی که در مورد آنها تعهد می‌کند مفاد این مقاله‌نامه را با تغییراتی اعمال کند با ذکر جزئیات تغییرات مزبور.

پ) سرزمین‌هایی که در مورد آنها این مقاله‌نامه غیرقابل اجراست و در چنین مواردی، دلایلی که به‌خاطر آنها مقاله‌نامه غیرقابل اجراست.

ت) سرزمین‌هایی که در مورد آنها تصمیم خود را تا زمان بررسی بیشتر موضع مسکوت می‌گذارد
۲- تعهدات موضوع جزء (الف) و (ب) بند (۱) این ماده جزء لاینفک سند تصویب تلقی خواهد شد و اثر تصویب را خواهد داشت.

۳- هر عضو می‌تواند در هر زمان از طریق اعلامیه بعدی، تمام یا بخشی از هر گونه قید تحدید تعهدی را که در اعلامیه اولیه خود به موجب جزء‌های (ب)، (پ) و (ت) بند (۱) این ماده در نظر گرفته است، لغو نماید.
۴- هر عضوی می‌تواند در هر زمانی که در آن، مقاله‌نامه منوط به ابطال عضویت طبق مفاد ماده (۱۱) شده است، طی اعلامیه‌ای خطاب به مدیرکل هرگونه شرایط دیگر اعلامیه قبلی را اصلاح و وضعیت کنونی در ارتباط با سرزمین‌های مزبور را که ممکن است مشخص کند، بیان نماید.

ماده ۱۰

۱- در اعلامیه‌های ارسال شده طبق بندهای (۴) یا (۵) ماده (۲۵) اساسنامه سازمان بین‌المللی کار به مدیرکل دفتر بین‌المللی کار مشخص خواهد شد که آیا مفاد مقاله‌نامه در سرزمین مربوط بدون تغییر اعمال خواهد شد یا با تغییراتی اعمال خواهد شد؛ چنانچه اعلامیه مشخص کرده باشد که مفاد کنوانسیون با تغییراتی اعمال خواهد شد، جزئیات تغییرات مزبور ارائه خواهد شد.

۲- عضو، اعضا یا مقام بین‌المللی مربوط می‌تواند در هر زمانی با ارائه اعلامیه بعدی، تمام یا بخشی از حق توسل به هرگونه تغییر مشخص شده در هر اعلامیه پیشین را ملغی نماید.

۳- عضو، اعضا یا مقام بین‌المللی مربوط می‌تواند در هر زمانی که در آن، این مقاله‌نامه منوط به ابطال عضویت طبق مفاد ماده (۱۱) شده است، طی اعلامیه‌ای خطاب به مدیرکل دفتر بین‌المللی کار هرگونه شرایط دیگر اعلامیه قبلی را اصلاح نماید و وضعیت کنونی در ارتباط با اعمال مقاله‌نامه را بیان کند.

ماده ۱۱

۱- هر عضوی که این مقاله‌نامه را تصویب کرده است، می‌تواند پس از انقضای ده سال از تاریخی که این مقاله‌نامه برای نخستین بار لازم‌الاجرا شده است، از طریق سندی که برای ثبت به مدیرکل دفتر بین‌المللی کار ارسال می‌شود، عضویت خود در آن را ابطال نماید. ابطال عضویت مزبور پیش از سپری شدن یک سال از تاریخ ثبت آن، نافذ نخواهد شد.

۲- هر عضوی که این مقاله‌نامه را تصویب کرده است و ظرف یک سال از تاریخ انقضای دوره ده ساله یادشده در بند پیشین از حق ابطال عضویت پیش‌بینی شده در این ماده استفاده نکرده است، برای یک دوره ده ساله دیگر ملتزم خواهد بود و پس از آن در انقضای هر دوره ده ساله به موجب شرایط پیش‌بینی شده در این ماده می‌تواند عضویت در این مقاله‌نامه را ابطال نماید.

دفتر هیئت دولت

ماده ۱۲

۱- مدیرکل دفتر بین‌المللی کار ثبت تمامی اسناد تصویب اعلامیه‌ها و ابطال عضویت را که توسط اعضای سازمان بین‌المللی کار به او اطلاع داده شده است، به اطلاع تمامی اعضای سازمان خواهد رساند.
۲- مدیرکل ضمن اطلاع‌رسانی به اعضای سازمان در مورد ثبت دومین سند تصویب اعلام شده به وی، توجه اعضای سازمان را به تاریخ لازم‌الاجرا شدن این مقاوله‌نامه جلب خواهد کرد.

ماده ۱۳

مدیرکل دفتر بین‌المللی کار، طبق ماده ۱۰۲ منشور سازمان ملل متحد شرح کاملی از تمامی اسناد تصویب اعلامیه‌ها و ابطال عضویت که طبق مفاد مواد پیشین توسط وی به ثبت رسیده است، برای ثبت به دبیرکل سازمان ملل متحد ارسال خواهد کرد.

ماده ۱۴

هیئت مدیره دفتر بین‌المللی کار در هر زمانی که لازم بداند گزارشی در خصوص کارکرد این مقاوله‌نامه به فراهمایی عمومی ارائه خواهد داد و ضرورت درج موضوع بازنگری کلی یا جزئی آن در دستورکار فراهمایی را بررسی خواهد کرد.

ماده ۱۵

۱- هرگاه فراهمایی، مقاوله‌نامه جدیدی را تصویب نماید که این مقاوله‌نامه را به‌طور کلی یا جزئی مورد تجدید نظر قرار دهد، جز در صورتی که مقاوله‌نامه جدید ترتیب دیگری مقرر کرده باشد:
الف) اگر و هنگامی که مقاوله‌نامه تجدیدنظرکننده جدید لازم‌الاجرا شود، تصویب مقاوله‌نامه تجدیدنظرکننده جدید توسط هر عضو، صرفنظر از مقررات ماده (۱۱) فوق قانوناً به‌منزله ابطال قوری عضویت در این مقاوله‌نامه خواهد بود؛
ب) از تاریخ لازم‌الاجرا شدن مقاوله‌نامه تجدیدنظرکننده جدید، این مقاوله‌نامه برای تصویب از سوی اعضا، بسته خواهد شد.
۲- این مقاوله‌نامه در هر حال در مورد اعضای که آن را تصویب کرده‌اند ولی مقاوله‌نامه تجدیدنظرکننده را تصویب نکرده‌اند، همچنان با شکل و محتوای فعلی آن لازم‌الاجرا خواهد ماند.

ماده ۱۶

نسخه‌های انگلیسی و فرانسوی متن این مقاوله‌نامه از اعتبار یکسان برخوردارند.

دفتر هیئت دولت

Right to Organize and Collective Bargaining Convention, 1949 (No. 98)

Preamble

The General Conference of the International Labour Organization,
Having been convened at Geneva by the Governing Body of the International Labour Office, and having met in its Thirty-second Session on 8 June 1949, and
Having decided upon the adoption of certain proposals concerning the application of the principles of the right to organize and to bargain collectively, which is the fourth item on the agenda of the session, and
Having determined that these proposals shall take the form of an international Convention,

adopts this first day of July of the year one thousand nine hundred and forty-nine the following Convention, which may be cited as the Right to Organize and Collective Bargaining Convention, 1949:

Article 1

1. Workers shall enjoy adequate protection against acts of anti-union discrimination in respect of their employment.
2. Such protection shall apply more particularly in respect of acts calculated to—
  - (a) make the employment of a worker subject to the condition that he shall not join a union or shall relinquish trade union membership;
  - (b) cause the dismissal of or otherwise prejudice a worker by reason of union membership or because of participation in union activities outside working hours or, with the consent of the employer, within working hours.

Article 2

1. Workers' and employers' organizations shall enjoy adequate protection against any acts of interference by each other or each other's agents or members in their establishment, functioning or administration.
2. In particular, acts which are designed to promote the establishment of workers' organizations under the domination of employers or employers' organizations, or to support workers' organizations by financial or other means, with the object of placing such organizations under the control of employers or employers' organizations, shall be deemed to constitute acts of interference within the meaning of this Article.

Article 3

Machinery appropriate to national conditions shall be established, where necessary, for the purpose of ensuring respect for the right to organize as defined in the preceding Articles.

دفتر هیئت دولت

Article 4

Measures appropriate to national conditions shall be taken, where necessary, to encourage and promote the full development and utilization of machinery for voluntary negotiation between employers or employers' organizations and workers' organizations, with a view to the regulation of terms and conditions of employment by means of collective agreements.

Article 5

1. The extent to which the guarantees provided for in this Convention shall apply to the armed forces and the police shall be determined by national laws or regulations.
2. In accordance with the principle set forth in paragraph 8 of Article 19 of the Constitution of the International Labour Organization the ratification of this Convention by any Member shall not be deemed to affect any existing law, award, custom or agreement in virtue of which members of the armed forces or the police enjoy any right guaranteed by this Convention.

Article 6

This Convention does not deal with the position of public servants engaged in the administration of the State, nor shall it be construed as prejudicing their rights or status in any way.

Article 7

The formal ratifications of this Convention shall be communicated to the Director-General of the International Labour Office for registration.

Article 8

1. This Convention shall be binding only upon those Members of the International Labour Organization whose ratifications have been registered with the Director-General.
2. It shall come into force twelve months after the date on which the ratifications of two Members have been registered with the Director-General.
3. Thereafter, this Convention shall come into force for any Member twelve months after the date on which its ratification has been registered.

Article 9

1. Declarations communicated to the Director-General of the International Labour Office in accordance with paragraph 2 of Article 35 of the Constitution of the International Labour Organization shall indicate
  - (a) the territories in respect of which the Member concerned undertakes that the provisions of the Convention shall be applied without modification;
  - (b) the territories in respect of which it undertakes that the provisions of the Convention shall be applied subject to modifications, together with details of the said modifications;

دفتر هیئت دولت

- (c) the territories in respect of which the Convention is inapplicable and in such cases the grounds on which it is inapplicable;
- (d) the territories in respect of which it reserves its decision pending further consideration of the position.
2. The undertakings referred to in subparagraphs (a) and (b) of paragraph 1 of this Article shall be deemed to be an integral part of the ratification and shall have the force of ratification.
  3. Any Member may at any time by a subsequent declaration cancel in whole or in part any reservation made in its original declaration in virtue of subparagraph (b), (c) or (d) of paragraph 1 of this Article.
  4. Any Member may, at any time at which the Convention is subject to denunciation in accordance with the provisions of Article 11, communicate to the Director-General a declaration modifying in any other respect the terms of any former declaration and stating the present position in respect of such territories as it may specify.

Article 10

1. Declarations communicated to the Director-General of the International Labour Office in accordance with paragraph 4 or 5 of Article 35 of the Constitution of the International Labour Organization shall indicate whether the provisions of the Convention will be applied in the territory concerned without modification or subject to modifications; when the declaration indicates that the provisions of the Convention will be applied subject to modifications, it shall give details of the said modifications.
2. The Member, Members or international authority concerned may at any time by a subsequent declaration renounce in whole or in part the right to have recourse to any modification indicated in any former declaration.
3. The Member, Members or international authority concerned may, at any time at which this Convention is subject to denunciation in accordance with the provisions of Article 11, communicate to the Director-General a declaration modifying in any other respect the terms of any former declaration and stating the present position in respect of the application of the Convention.

Article 11

1. A Member which has ratified this Convention may denounce it after the expiration of ten years from the date on which the Convention first comes into force, by an act communicated to the Director-General of the International Labour Office for registration. Such denunciation shall not take effect until one year after the date on which it is registered.
2. Each Member which has ratified this Convention and which does not, within the year following the expiration of the period of ten years mentioned in the preceding paragraph, exercise the right of denunciation provided for in this Article, will be bound for another period of ten years and, thereafter, may

denounce this Convention at the expiration of each period of ten years under the terms provided for in this Article.

Article 12

1. The Director-General of the International Labour Office shall notify all Members of the International Labour Organization of the registration of all ratifications, declarations and denunciations communicated to him by the Members of the Organization.
2. When notifying the Members of the Organization of the registration of the second ratification communicated to him, the Director-General shall draw the attention of the Members of the Organization to the date upon which the Convention will come into force.

Article 13

The Director-General of the International Labour Office shall communicate to the Secretary-General of the United Nations for registration in accordance with Article 102 of the Charter of the United Nations full particulars of all ratifications, declarations and acts of denunciation registered by him in accordance with the provisions of the preceding articles.

Article 14

At such times as it may consider necessary the Governing Body of the International Labour Office shall present to the General Conference a report on the working of this Convention and shall examine the desirability of placing on the agenda of the Conference the question of its revision in whole or in part.

Article 15

1. Should the Conference adopt a new Convention revising this Convention in whole or in part, then, unless the new Convention otherwise provides,
  - (a) the ratification by a Member of the new revising Convention shall ipso jure involve the immediate denunciation of this Convention, notwithstanding the provisions of Article 11 above, if and when the new revising Convention shall have come into force;
  - (b) as from the date when the new revising Convention comes into force, this Convention shall cease to be open to ratification by the Members.
2. This Convention shall in any case remain in force in its actual form and content for those Members which have ratified it but have not ratified the revising Convention.

Article 16

The English and French versions of the text of this Convention are equally authoritative.

دفتر هیئت دولت